

EURO & TALOUS

SUOMEN PANKIN AJANKOHTAISIA ARTIKKELEITA TALOUDESTA

Sisältö

Tammikuun 2019 talouskatsaus: Talouskasvu jatkunut vuoden lopulla 3

Talouskasvu jatkunut vuoden lopulla

EILEN 14:00 • ANALYYSI • TALOUDEN NÄKYMÄT

Suomen talouskehitys on hidastumisesta huolimatta jatkunut hyvänä viime vuoden lopulla. Maailmantalouden epävarmuuden lisääntymisen ja euroalueen kasvun hidastumisen vaikutukset Suomen talouteen näyttävät jääneen tähän mennessä rajallisiksi loppuvuonna 2018. Suomen Pankin lyhyen aikavälin ennustemallit viittaavat kasvun jatkuneen Suomessa vuodenvaihteessa. Työmarkkinoiden koheneminen on jatkunut ja inflaatio pysynyt maltillisena.

Tässä artikkelissa käsitellään Suomen kokonaistalouden kehitystä tuoreimpien tunnuslukujen valossa.

Suomen talouden tunnuslukuja

INFLAATIO	TYÖTTÖMYYSASTE	BKT
1,3 % (12/2018)	7,1 % (11/2018, trendi)	2,4 % (Q3/2018 vuoden takaa)
TEOLLISUUS- TUOTANTO	KULUTTAJIEN LUOTTAMUS	ASUNTOJEN HINNAT
1,6 % (11/2018 vuoden takaa)	16,1 % (12/2018)	1,0 % (11/2018 vuoden takaa)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli ja Suomen Pankki.

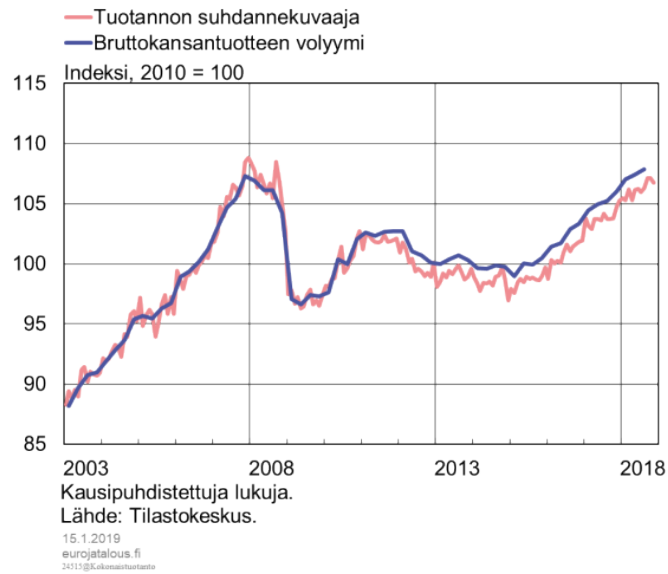
Taloukasvu jatkuu mutta odotukset heikentyneet

Suomen talouskehitys on jatkunut kohtuullisen hyvänä viime vuoden lopulla. Maailmantalouden epävarmuuden lisääntymisen ja euroalueen kasvun hidastumisen vaikutukset Suomen talouteen näyttäisivät jääneen rajallisiksi loppuvuonna 2018. Marraskuussa 2018 tuotannon suhdannekuvaajan mukaan kansantalouden tuotannon taso^[1] oli 1,8 prosenttia korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Jalostus kasvoi runsaan prosentin vuoden takaisesta ja palvelut noin kaksi prosenttia. Kasvu ollut enemmän palveluiden varassa.

Kuvio 1.

1. Työpäiväkorjattu.

Taloukasvu jatkui viime vuoden lopulla

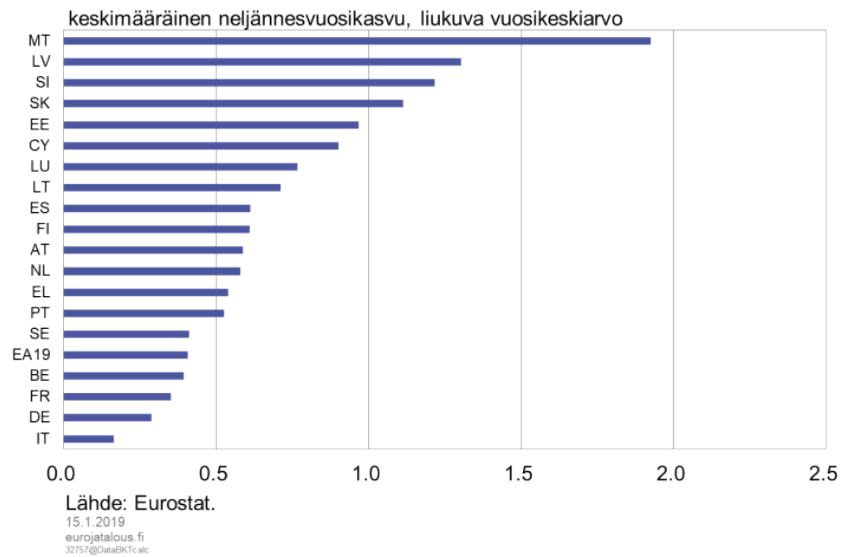

Suomen talous on kasvanut arvioitua kasvupotentiaaliaan voimakkaammin. BKT:n neljännesvuosikasvu on ollut myös jonkin verran muuta euroaluetta ja sen suuria maita nopeampaa (kuvio 2). Taloukasvu on viime vuoden aikana kuitenkin hidastunut ja huoli talousnäkyvien heikkenemisestä on voimistunut niin Suomessa kuin euroalueellakin. Koko talouden luottamus heikkeni viime vuoden aikana, joskin odotukset ovat euroalueella ja Suomessa yhä keskimääräistä paremmat. Näkyvien heikentyminen heijastui vuoden lopulla myös osakemarkkinoihin.

EKP laski euroalueen **BKT:n kasvuennustetta** joulukuussa, mikä onkin linjassa kasvun hidastumiseen viittaavan tilastomateriaalin kanssa. Vuoden 2018 kasvuksi arvioidaan nyt 1,9 prosenttia ja vuonna 2019 kasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. EKP alensi myös maailmantalouden kasvuennustetta.

Kuvio 2.

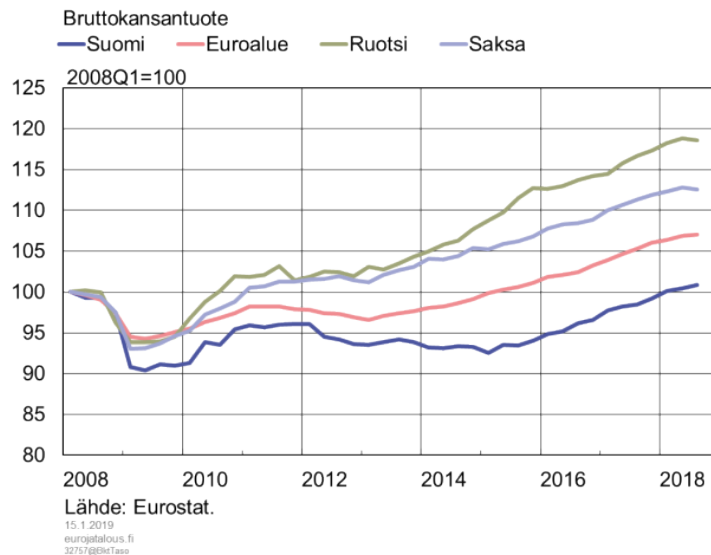
BKT:n kasvu Suomessa hieman euroaluetta nopeampaa

Noususuhdanne käynnistyi Suomessa selvästi myöhemmin kuin monissa muissa Euroopan maissa.^[2] Viime vuosien hyvästä talouskasvusta huolimatta Suomen bruttokansantuotteen kehitys on jäänyt merkittävästi jälkeen monista Euroopan maista. Esimerkiksi euroalueen bruttokansantuote ylitti kriisiä edeltäneen tason jo vuonna 2015, kun Suomi ylitti kriisiä edeltäneen tason vasta viime vuonna. Kiinniotettavaa riittää pitkäksi aikaa. (Kuvio 3)

Kuvio 3.

Suomessa noususuhdanne käynnistyi muita myöhemmin

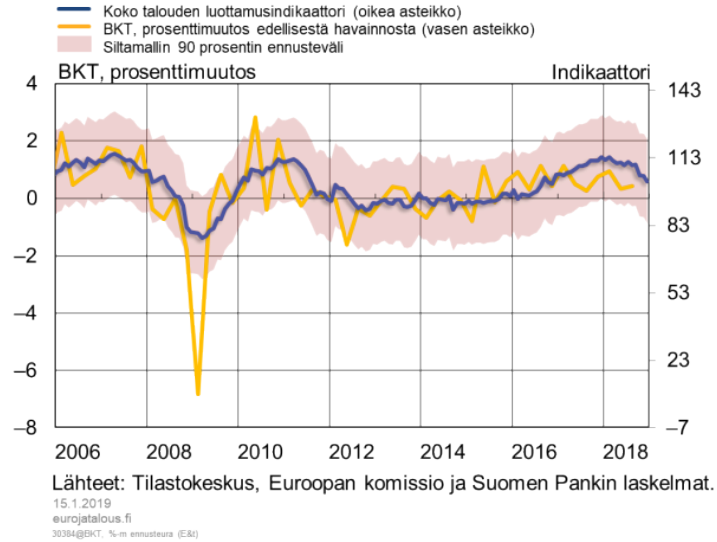
Suomen Pankin lyhyen aikavälin ennustemallit viittaavat kasvun jatkuneen Suomessa

2. Euro ja Talous 2018/5 artikkelissa "Hidas tuottavuuskehitys haittaa viennin kasvua" selvitetään Suomen talouden eri suhdannevaiheiden taustalla vaikuttaneita tekijöitä erityisesti vientisektorin näkökulmasta.

myös vuoden lopulla (Taulukko 1, Kuvio 4). Eri mallien keskiennusteet vuoden viimeisen neljänneksen BKT:n kasvusta asetuvat puolen prosentin tuntumaan (muutos edellisestä neljänneksestä). Suomen Pankin joulukuun ennusteen "[Nopein talouskasvun vaihe on ohitettu](#)" kuva talouskasvun nopeimman vaiheen ohittamisesta pitää yhä paikkansa.

Kuvio 4.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat hidastuvaa kasvua

Taulukko 1.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat hidastuvaa kasvua

BKT ¹	2018Q3	2018Q4	2019Q1
BVAR	0,7 %	0,6 %	0,4 %
Siltamalli		0,5 %	
Faktorimalli		0,7 %	0,4 %
TK 30.11.	0,4 %		

¹ Volyymin muutos edellisestä neljänneksestä.

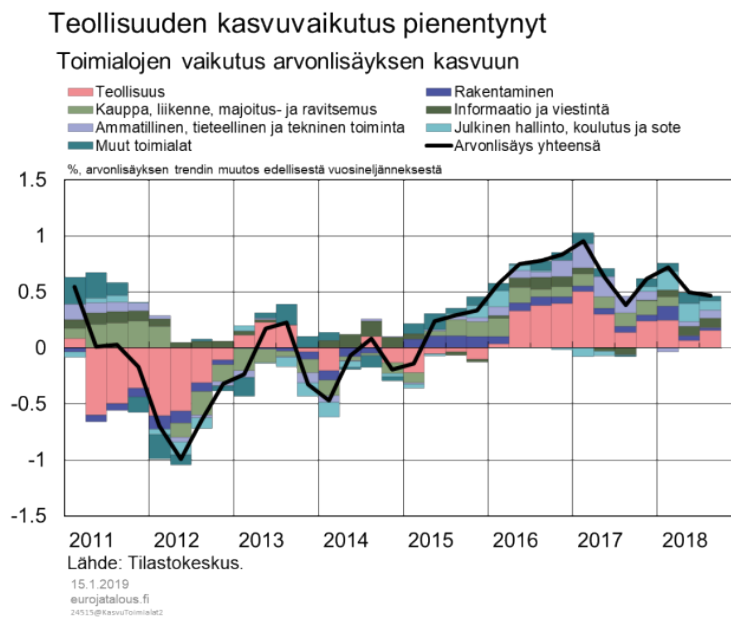
Tilanne 10.1.2019

Teollisuustuotannon kasvu hidastunut, ulkomaankauppa alijäämäinen

Teollisuustuotanto on jatkanut kasvua, joskin tahti on hidastunut. Tammi-marraskuussa 2018 teollisuuden volyyymi-indeksi kasvoi neljän prosentin tahtia vuoteen 2017 verrattuna. Marraskuussa teollisuustuotannon taso oli noin 1 ½ prosenttia korkeampi kuin vuosi sitten. Kasvussa on viime aikoina ollut etenkin metalliteollisuus.

Teollisuuden kasvuvauhti on hidastunut ja sen vaikutus kokonaistuotannon kasvuun on pienentynyt (Kuvio 5). Noususuhdanteessa 2016–2017 teollisuus vastasi yksin noin puolesta koko talouden kasvusta. Vuoden 2018 aikana teollisuuden kasvuvaihtelu on selvästi pienentynyt kansainvälisen talouden vahvimman vedon tasaannuttua.

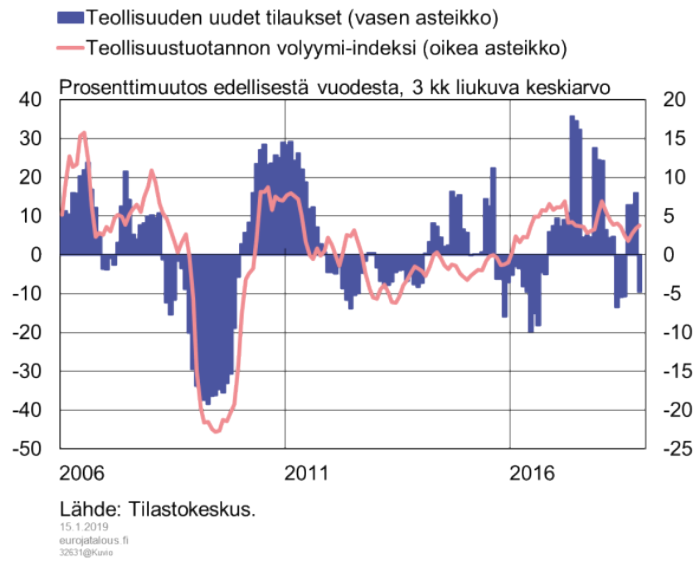
Kuvio 5.

Tehdasteollisuuden uudet tilaukset hieman heikkenivät viime vuonna. Uusien tilausten arvo tammi-marraskuussa oli pari prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajanjaksoa pienempi. Metsä- ja kemianteollisuudessa tilaukset yhä kasvoivat, mikä viittaa toimialojen tuotannon kasvuun myös jatkossa. Sen sijaan metalliteollisuuden tilaukset ovat supistuneet, mitä voi osaltaan selittää muutamat edellisvuoden suuret tilaukset telakkateollisuudessa. Tilastokeskuksen mukaan tilaukset supistuivat tuntuvasti marraskuussa vuodentakaisesta nimenomaan telakkateollisuuden edellisvuoden harvinaisen suurten tilausten takia (yhteensä -38 % vuodentakaisesta). Kaiken kaikkiaan tilaukset viittaavat teollisuustuotannon kasvuun lähiaikoina. (Kuvio 6)

Kuvio 6.

Teollisuustuotannon kasvu hidastunut

Teollisuustuotannon kehitystä mukaillen myös tavaraviennin määrän kasvu on hidastunut selvästi viime vuoden aikana. Tullin tavaraviennin määrä tammi-lokakuussa 2018 kasvoi vain runsaan prosentin, joskin lokakuun tavaravienti näytti reipasta kasvua. Viime vuoden aikana vientiä on jarruttanut euroalueelle suuntautuvan viennin heikkous (kuvio 7). Myös EU:n ulkopuolisen viennin määrän kasvu on hidastunut.

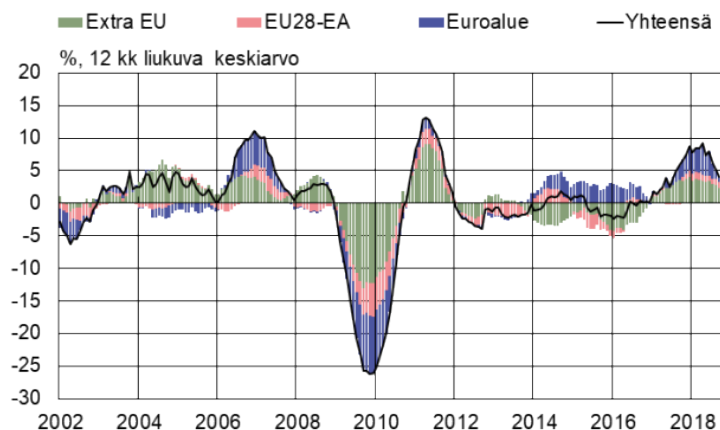
Tavaraviennin arvon kasvu on tasaantunut mm. Kiinaan ja Saksaan. Etenkin Saksan tapauksessa tasaantumisen taustalla voi vaikuttaa myös tilapäisiä tekijöitä kuten autojen päästömittausten uudistukset. Myös vienti Venäjälle on kehittynyt heikosti.

Samalla kun vientivolyymin kasvu on ollut heikkoa, ovat vientihinnat nousseet voimakkaasti öljyn ja muiden raaka-aineiden hintojen nousun mukana. Vientihintojen nousun johdosta viennin arvo on kohonnut 7 % tammi-lokakuussa. Vielä tammi-syyskuussa öljyn dollarihinta oli lähes 40 % korkeampi kuin vuotta aiemmin. Sitten öljyn hinta on alentunut selvästi, mikä vähentää jatkossa vienti- ja tuontihintoihin kohdistuvia nousupaineita.

Kuvio 7.

Vienti euroalueelle hidastunut

Eri alueiden vaikutus viennin volyymin kasvuun

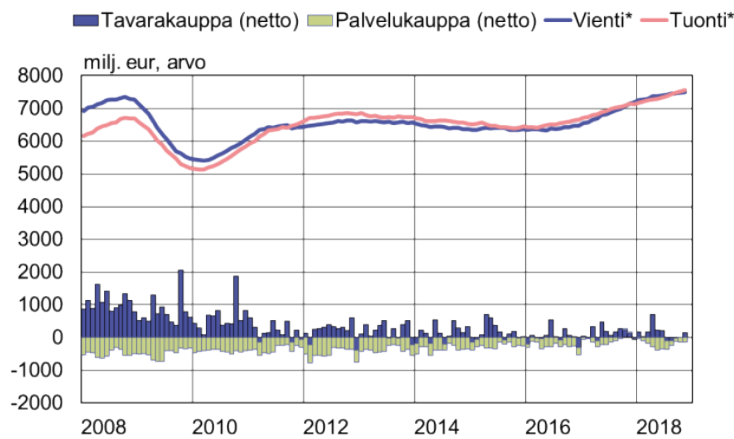
Lähteet: Eurostat ja Suomen Pankin laskelmat.

15.1.2019
eurojatalous.fi
34226@vienninvolkasvukonatuheet

Viennin arvon kasvusta huolimatta ulkomaankaupan tase^[3] on alkuvuonna ollut lievästi alijäämäinen. Ulkomaan kaupan taseen paranemista on hillinnyt sekä tuontihintojen nousu että vahva kotimainen kysyntä.

Kuvio 8.

Ulkomaankauppa lievästi alijäämäinen

* 12 kk liukuva keskiarvo

Lähde: Tilastokeskus.

15.1.2019
eurojatalous.fi
34226@kauppatalong2

Rakennusluvut ennakoivat asuinrakentamisen hidastumista

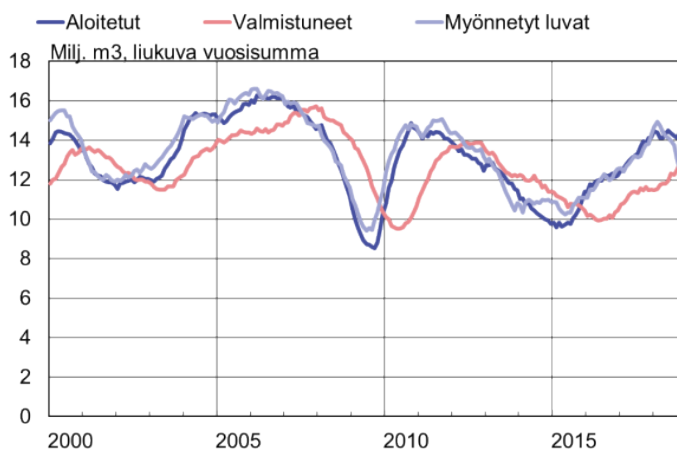
Asuinrakentamisen suhdanne näyttäisi kääntyneen laskuun (Kuvio 9).

3. Tavaroiden ja palveluiden viennin ja tuonnin erotus.

Asuinrakentamisen arvioidaan hidastuvan selvästi vuonna 2019, sillä myönnettyjen lupakuutioiden määrä on jatkanut voimakasta laskuaan elo-lokakuussa 2018. Asuinrakentamisen lupamäärä väheni kyseisellä ajanjaksolla runsaan kolmanneksen vuoden takaiseen verrattuna. Erityisesti kerrostalojen luvat vähenivät. Kerrostaloille myönnettiin elo-lokakuussa vajaat 8 tuhatta rakennuslupaa, kun vuoden 2017 elo-lokakuussa lupia myönnettiin lähes 13 tuhannelle kerrostaloasunnolle.

Kuvio 9.

Rakennusluvut ennakoivat asuinrakentamisen hidastumista Aloitettut ja valmistuneet asuinrakennustyöt

Kausipuhdistettuja lukuja.
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki (kausipuhdistus).
15.1.2019
eurojatalous.fi
24515@asuinrakennukset_ET5:885

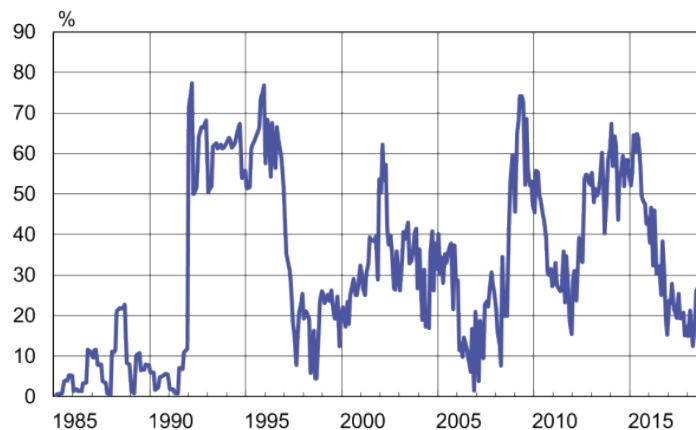
Käänteestään huolimatta asuinrakentamisen volyyymi oli elo-lokakuussa 2018 kuitenkin edelleen pari prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin, eli hyvällä tasolla. Asuinrakentamisen aloitusten väheneminen heijastuu lähiaikoina myös valmistuneiden asuntojen määrään. Vaikka asuntojen lupakehityksessä on tapahtunut selvä käänne, rakennusaktiviteetin voimakasta supistumista ei toistaiseksi ole nähty. Vuonna 2019 asuntomarkkinoille valmistuu edelleen suuri määrä uusia kerrostaloasuntoja. Tarjonnan lisääntyminen vähentää osaltaan pääkaupunkiseudun ja muiden kasvukeskusten asuntojen hintojen nousupaineita.

Asuinrakentamisen lisäksi suhdannekäännä näkyy myös koko rakennustuotannon volyymissä. Huippu on tältä erää ohitettu ja volyymin kasvu on kääntynyt laskuksi. Rakennuslupien määrän väheneminen on näkynyt volyymin kasvun pienenemisenä myös koko rakennustuotannossa toistaiseksi vain vähän, mutta lupakehitys ennakoii volyymin laskun kiihtyvän lähiaikoina. Rakennusalan kysyntä on kuitenkin edelleen vahvaa (Kuvio 10).

Kuvio 10.

Kysyntä on edelleen ollut vahvaa rakennusalalla

Rakennusalan yritysten osuus, joiden tuotannon kasvua rajoittaa kysynnän puute

Lähde: ECFIN Business and consumer survey.

15.1.2019
eurojatalous.fi
K402@chart1

Työmarkkinoiden koheneminen jatkunut

Työmarkkinoiden voimakas koheneminen on jatkunut talouskasvun hidastumisesta huolimatta. Työllisten määrä^[4] kasvoi vuoden 2018 tammi-marraskuussa 2,6 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Myös työttömyysasteen trendi on viime kuukausina jatkanut laskuaan ja lähestyy seitsemää prosenttia (Kuvio 11). Yli vuoden työttömänä olleiden pitkäaikaistyöttömien^[5] määrä on pienentynyt huomattavasti. Tästä huolimatta pitkäaikaistyöttömiä oli marraskuussa yhä yli 66 000 henkeä. Työmarkkinoiden kehitys on likimain linjassa Suomen Pankin joulukuun ennusteen kanssa.

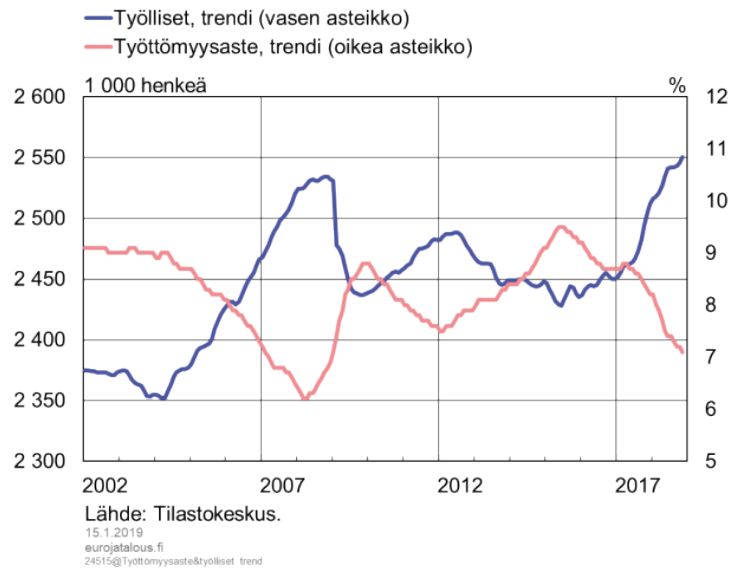
Avoimien työpaikkojen määrä suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään on kasvanut nopeasti vuonna 2018. Tämä kertoo osaltaan yritysten kasvavista haasteista löytää sopivaa työvoimaa ja voi hidastaa työllisyyden kasvua jatkossa. Työvoiman saatavuudesta kärsii varsinkin rakennusala, jossa yli puolet yrityksistä raportoi marraskuussa, että pula ammattitaitoisesta työvoimasta on rajoittanut kasvua.

Kuvio 11.

4. Työvoimatutkimuksen trendisarja.

5. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan.

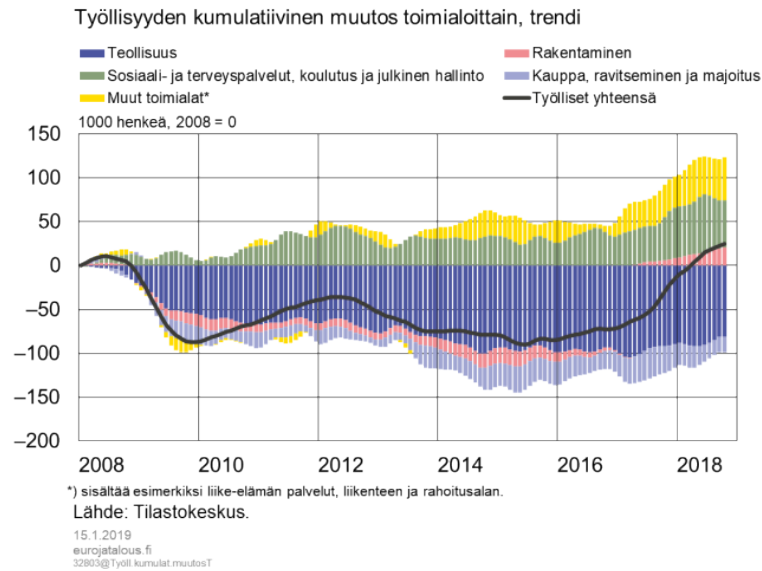
Työmarkkinat kohentuneet loppuvuonna edelleen

Uusia työpaikkoja on noususuhdanteen aikana syntynyt erityisesti rakennusalalle ja palvelualoille.^[6] Teollisuuden ja viennin viime vuosien elpymisestä huolimatta uusia^[7] teollisuustyöpaikkoja on syntynyt vain vähän. Teollisuuden työpaikkoja on Suomessa edelleen yli 80 000 vähemmän kuin vuonna 2008. (kuvio 12).

Kuvio 12.

Työpaikkoja syntynyt pääasiassa muualle kuin teollisuuteen

Inflaatio edelleen maltillista

Talouden ja työllisyyden kasvusta huolimatta inflaatio on edelleen maltillista.

6. Kuvion 12 muut toimialat sisältää esimerkiksi liike-elämän palvelut, liikenteen ja rahoitusalan.

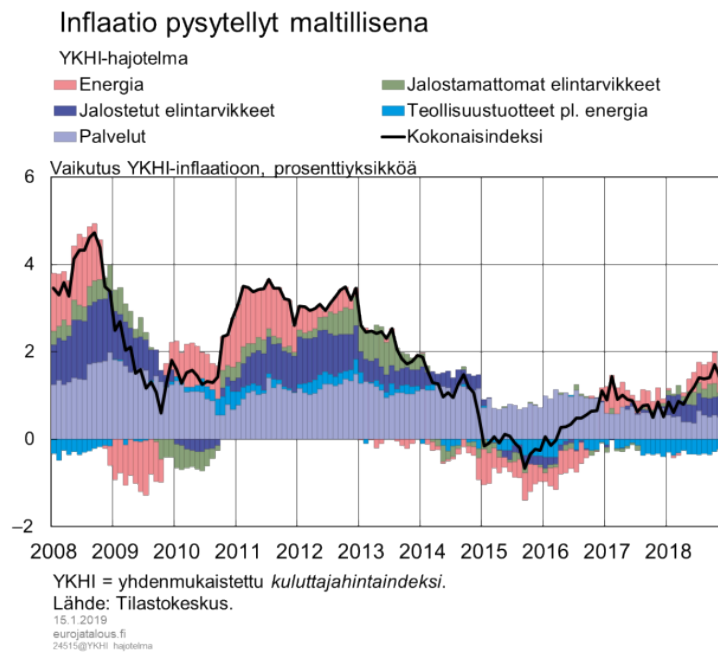
7. Nettomääräisesti.

Joulukuussa 2018 kuluttajahinnat^[8] kohosivat 1,3 % vuodentakaisesta. Hyödykeverojen korotukset vauhdittivat inflaatiota 0,4 prosenttiyksikön verran. Vuoden 2018 inflaatio oli 1,2 % eli joulukuun ennusteen mukainen.

Vuoden 2018 alkupuolella energian ja elintarvikkeiden hintojen nousu kiihdytti hieman inflaatiota. Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta on sittemmin laskenut huomattavasti, mikä vähentää hintojen nousupaineita lähiaikoina. Samaan aikaan palveluiden hintojen nousu on ollut hidasta osittain viime vuosien maltillisen palkkakehityksen johdosta. Näin ollen pohjainflaatio jäi marraskuussa alle prosenttiin. (Kuvio 13)

Suomessa inflaatio on tällä hetkellä hitaampaa kuin euroalueella keskimäärin, mutta hintataso on myös selvästi euroalueen keskimääräistä hintatasoa korkeampi. Euroaluetta hitaamman inflaation ansiosta hintatasoero kaventuu hiukan.

Kuvio 13.

Avainsanat

inflaatio, suhdanteet, Suomen talous, talouskasvu, tunnusluvut

8. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi.